

Jäsenen valitseminen ja puheenjohtajan nimeäminen keskusvaalilautakuntaan

Kaupunginhallitus 11.03.2024 § 41
72/00.00.01.00/2024

Valmistelija

Hallintojohtaja Liisa Salo

Vaalilain (714/1998) 13 §:n mukaan valtuuston on asetettava kuntaan toimikaudekseen kunnan keskusvaalilautakunta. Kunnan keskusvaalilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään viisi. Varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan. Sekä jäsenten että varajäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa kunnassa edellisissä kuntavaaleissa 2021 ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä. Jäsen tai varajäsen, joka keskusvaalilautakunnalle toimitetun ehdokashakemuksen mukaan on asetettu puolueen tai valitsijayhdistyksen ehdokkaaksi, ei voi osallistua keskusvaalilautakunnan työskentelyyn kyseisissä vaaleissa.

Jarmo Kujanpää on anonut eroa keskusvaalilautakunnan jäsenyydestä. Kujanpää on lautakunnan puheenjohtaja. Kuntalain 79 §:n mukaan kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen on valittava jäljellä olevaksi toimikaudeksi uusi luottamushenkilö. Koska Kujanpää on ollut lautakunnan puheenjohtaja, tulee valtuuston nimetä keskusvaalilautakunnalle uusi puheenjohtaja jäsenten keskuudesta.

Yleisestä vaalikelpoisuudesta kunnan luottamustoimiin säädetään kuntalain 71 §:ssä. Yleisen vaalikelpoisuuden edellytykset ovat

1. henkilön kotikunta on asianomainen kunta. Kotikunta määräytyy kotikuntalain perusteella;
2. henkilöllä on jossain kunnassa äänioikeus sinä vuonna, jona vaali luottamustoimeen toimitetaan;
3. henkilö ei saa olla vajaavaltainen. Vajaavaltaisella tarkoitetaan alle 18-vuotiasta henkilöä (alaikäinen) ja sellaista 18 vuotta täyttäneitä henkilöä (täysi-ikäinen), joka on julistettu vajaavaltaiseksi.

Yleistä vaalikelpoisuutta ei ole sidottu Suomen kansalaisuuteen. Myös ulkomaalainen, jolla on äänioikeus kuntavaaleissa, voidaan valita kotikuntansa luottamustoimeen.

Jotta keskusvaalilautakunnan jäsenet mahdollisuuksien mukaan edustavat kuntavaaleissa esiintyneitä äänestysryhmiä, on kustakin äänestysryhmästä valittava yksi edustaja, kunnes viisi vaaleissa esiintynyttä äänestäjäryhmää on saanut edustuksensa.

Vaikka säännös ei edellytä, käytännössä on useimmiten valittu viisi eniten ääniä kuntavaaleissa saanutta äänestäjäryhmää. Niin kauan kuin yksikin huomioonotettava äänestäjäryhmä on vailla edustusta, ei keskusvaalilautakuntaan saa valita muusta ryhmästä kahta edustajaa.

Tasa-arvolain 4 a §:n mukaan kunnallisissa toimielimissä lukuun ottamatta valtuustoa tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 %, jolloin erityisistä syistä muuta johdu. Kiintiön on toteuduttava sekä varsinaisten että varajäsenten osalta. Viiden jäsenen toimielimessä kiintiö tarkoittaa kahta jäsentä. Keskusvaalilautakunnan jäljelle jäävistä jäsenistä kolme on naista ja yksi on mies, joten uudeksi jäseneksi tulee valita mies.

Mikäli varsinaiseksi jäseneksi valitaan nykyinen lautakunnan varajäsen, on samassa yhteydessä valittava myös uusi varajäsen.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Vesa Rantala

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus ehdottaa valtuustolle, että valtuusto valitsee Jarmo Kujanpään tilalle keskusvaalilautakuntaan uuden jäsenen ja nimeää yhden varsinaisista jäsenistä puheenjohtajaksi.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti kaupunginjohtajan ehdotuksen.

Lisätietoja

Hallintojohtaja Liisa Salo, puh. 050 330 5286,
etunimi.sukunimi@kauhava.fi
